

MEDZINÁRODNÝ BESTSELLER

VYNIKAJÚCE!

Sunday Times

OBDIVUHODNÉ!

Independent

Temný ohň

BRILANTNÉ!

Telegraph

POZORUHODNÉ!

Antonia Fraser

C. J. SANSOM

AKTUELL

C. J. Sansom
Temný oheň

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu, sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovat', spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmov a ani inými metódami použitia elektronických systémov ukladania do pamäte.

Táto kniha je fikcia. Všetky postavy, mená, charaktéry, miesta a udalosti sú dielom autorovej fantázie a akákoľvek podobnosť so skutočnými osobami, žijúcimi alebo mŕtvymi, s obchodnými záležitosťami, udalosťami alebo miestami je celkom náhodná.

C. J. Sansom: Temný oheň

Z anglického originálu Dark Fire, ktorý vydalo vydavateľstvo Pan Books an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers Limited, London, United Kingdom.

Copyright © 2004 by C. J. Sansom

All rights reserved.

Všetky práva vyhradené.

Translation © Zuzana Trstenská a Veronika Kašáková 2022

Cover picture © Shutterstock

Redakčne upravila: Ivana Fábryová

Korigoval: Albert Lučanský

Sadzba a zalomenie: Samuel Ryba – Design Ryba

Tlač: FINIDR, s.r.o., Český Těšín, Česká republika

Vydal AKTUELL vydavateľstvo, s.r.o., Bratislava, Slovenská republika

Slovak edition © AKTUELL 2022

ISBN 978-80-89873-35-7

C. J. Sansom

Temný
ohněň

AKTUELL

Chvála *Temného ohňa*

„Historická detektívka je občas len moderné dobrodružstvo v luxusnom šate. No to neplatí pre romány C. J. Sansoma, ktorého úchvatné knihy zasadené do obdobia vlády Henricha VIII. ožívujú zvuky a pachy tudorovského Anglicka.“

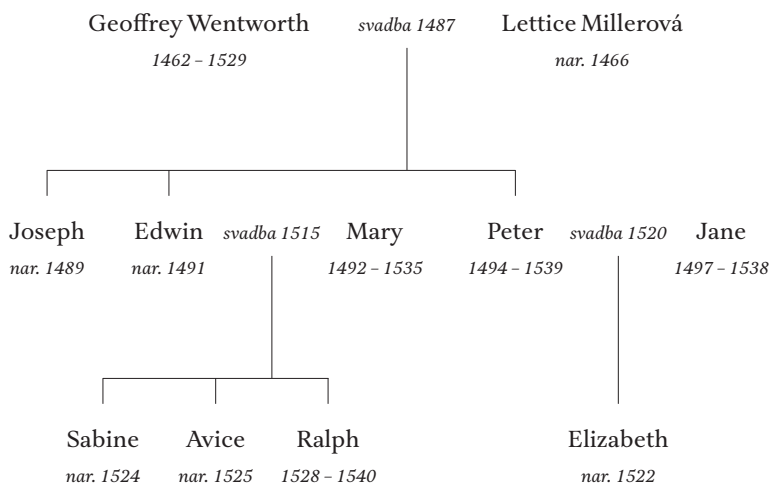
Sunday Times

„Okúzľujúce... Samsonovo živé vyobrazenie biedneho, smradlavého a preplneného Londýna, bohatstva a chudoby, brutality a ospravedlniteľnosti náboženského prenasledovania a komplexnosť anglického práva vytvárajú napínavý, farebný a podmanivý príbeh.“

Publishers Weekly

C. J. SANSOM vyštudoval na Birminghamskej univerzite históriu a získal doktorát. Vystriedal niekoľko zamestnaní, kým nevyštudoval právo, potom pôsobil ako advokát v Sussexe, aby sa nakoniec stal spisovateľom na plný úväzok. *Temný oheň* je druhým románom v oceňovanej knižnej sérii o Shardlakovi. Žije v Sussexe.

Rodina Wentworthovcov z Walbrooku v Londýne

Prvá kapitola

S koro ráno som vyšiel zo svojho domu na Chancery Lane a vydal som sa do Guildhallu prebrať prípad, v ktorom som zastupoval mestskú radu. I keď ma ťažila oveľa závažnejšia záležitosť, ktorú som musel po návrate vyriešiť, cesta tichou Fleet Street mi priniesla potešenie v podobe príjemného ranného vánku. Na neskorý máj bolo počasie ozaj teplé, slnko už viselo ako ohnivá guľa na jasnej modrej oblohe a ja som mal na sebe pod čiernym právnickým rúchom iba ľahký dublet. Kým sa môj starý kôň Chancery vliekol, pohľad na zelenajúce sa stromy mi znova pripomenul môj úmysel odísť do dôchodku a utiecť pred hlučnými londýnskymi davmi. O dva roky budem mať štyridsať, to sa už začína staroba. Ak sa mi bude dariť, možno to tak aj urobím. Prešiel som cez Fleet Bridge okolo sôch starovekých kráľov Góga a Magóga. Keď už sa predo mnou týčila mestská hradba, pripravil som sa na smrad a zhon Londýna.

V Guildhalle som sa stretol so starostom Hollyesom a seržantom mestskej rady. Rada podala na základe spôsobených nepríjemností žalobu proti jednému z dravých špekulantov s pôdou, ktorí skupovali rozpustené kláštory. Posledný z kláštorov zrušili túto jar roku 1540. Tento konkrétny špekulant bol, na hanbu mojej profesie, kolega advokát z Lincoln's Innu, falošný a chamtivý darebák menom Bealknap. Získal malý londýnsky kláštor a namiesto toho, aby ho zbúral, premenil ho na mišmaš odporných nájomných bytov. Nechal pre svojich nájomníkov vykopať spoločnú žumpu, bola to však neporiadne odvedená práca, a nájomníci susedných domov, ktoré vlastnila rada, príšerne trpeli pre splašky, čo im presakovali do pivníc.

Sudca nariadil Bealknapovi, aby urobil náležité opatrenia, no ten darebák podal odvolanie na vrchný súdny dvor, Súd Kráľovej

lavice, kde tvrdil, že pôvodná zakladacia listina kláštora ho vylučuje z jurisdikcie mesta, a preto nie je povinný nič urobiť. Táto záležitosť sa mala pred súdom pojednávať o týždeň. Povedal som starostovi, že Bealknapove šance sú mizivé, a poukázal som na to, že patrí k lotrom, ktorí advokátov privádzajú do šialenstva, lebo majú zvrátenú radosť z toho, že plytvajú časom a peniazmi na neisté prípady namiesto toho, aby si priznali porážku a učinili riadnu nápravu ako civilizovaní ľudia.

Plánoval som sa vrátiť domov tak, ako som prišiel – cez Cheapside –, ale keď som prišiel na križovatku s Lad Lane, zistil som, že Wood Street je zablokovaná prevráteným vozom plným olova a škridiel z demolácie Priorstva svätého Bartolomeja. Vysypala sa z neho hromada machom obrastenej škridly a zatarasila cestu. Voz ťahali dva veľké shirské kone, a hoci pohonič jedného vyslobodil, druhý bezmocne ležal na boku medzi ojami. Splašene kopal kopytami, trieštil škridly a víril prach. Vystrašene erdzal a vyplieštal oči na zhromaždený dav. Počul som, ako niekto povedal, že na ceste až po Cripplegate stoja ďalšie vozy, ktoré nemôžu pokračovať v ceste.

V poslednom čase sa takéto nehody v meste stávali často. Z rozpadajúcich sa budov neustále padali kamene. Toľko pozemkov ostalo prázdnych, že dokonca aj v preľudnenom Londýne dvorania a iní chamtivci, ktorým sa dostali do rúk, len zriedka vedeli, čo si majú s nimi počať.

Otočil som Chanceryho a vydal sa cez bludisko úzkych uličiek vedúcich k Cheapside. Jazdec na koni miestami sotva dokázal prejsť popod previsnuté strechy domov. Bolo síce skoro, ale obchody už mali otvorené a cesty boli plné remeselníkov, pouličných predavčov a nosičov vody s ťažkými kuželovitými košmi, čo ma veľmi spomaľovalo. Už mesiac skoro nepršalo, cvičiská lukostrelby boli suché a obchodom sa darilo. Znovu som sa zamyslel nad nadchádzajúcim stretnutím. Obával som sa ho a teraz budem meškať.

Pokrčil som nosom nad silným zápachom, ktorý sa v horúčave širil z kanála. Potom som nevyberane zahrešil, keď akási sviňa s rypákom zababraným od čohosi odporného s kvičaním skrížila Chancerymu cestu a donútila ho strhnúť sa do strany. Niekoľko učňov v modrých

dubletoch sa vracalo s opuchnutými tvármi po celonočnom hýrení a pri mojom nadávaní sa za mnou zvedavo obzrelo. Jeden z nich, zavalitý mladý muž s drsnými črtami tváre, sa na mňa pohľadovo uškrnul. Stisol som pery a popchol Chanceryho. Vedel som, ako vyzerám v jeho očiach – preňho som len hrbatý advokát s tvárou bledou ako stena, v čiernom rúchu a čapici s peračnikom a dýkou na páse namiesto meča. Keď som sa dostal na širokú, vydláždenú Cheapside, vydýchol som si. Okolo stánkov Cheap Marketu sa hmýrili húfy ľudí. Predavači pod farebnými strieškami vykrikovali: „Čo vám treba?“ alebo sa hádali so žienkami v bielych čepcoch. Občas sa medzi stánkami mihli bohaté panie s ozbrojenými sluhami a tvármi zakrytými látkovými maskami, aby ochránili svoju snehovo bielu pokožku pred slnkom. Keď som odbočil za kolos Katedrály svätého Pavla, začul som hlasný krik predavača pamfletov. Vychudnutý chlap v špinavom čiernom dublete s kôpkou papierov pod pazuchou jačal na dav. „Vrahyňa dieťaťa z Walbrooku odvedená do väzenia v Newgate!“ Zastavil som a sklonil som sa, aby som mu dal štvrt pence. Oblizol si prst, oddelil list, podal mi ho a potom ďalej vykrikoval na okoloidúcich. „Najstrašnejší zločin roka!“ Rozhodol som sa prečítať si o tom v tieni masívnej katedrály. Ako obvykle bolo okolo nej plno žobrákov – dospelých aj detí. Opierali sa o múry, chudí a otrhaní, dúfali v almužnu, a tak otrčali chodcom svoje vredy a znetvorenia. Odvrátil som oči od ich prosebných pohľadov a sústredil sa na pamflet. Pod drevorytom ženskej tváre – mohol to byť ktokoľvek, bol to len náčrt tváre pod strapatými vlasmi – som si prečítal:

Hrozný zločin vo Walbrooku

Dieťa zavraždila žiarlivá sesternica

Šestnásteho mája večer počas sabatu v počestnom dome sira Edwina Wentwortha z Walbrooku, člena Obchodnej spoločnosti, našli na dne záhradnej studne jeho jediného syna, *dvanásťročného chlapca, so zlomenými väzmi*. Jeho *súce dcéry* vo veku pätnásť a šestnásť rokov tvrdia, že chlapca napadla ich sesternica *Elizabeth Wentworthová, sirota*, ktorú sir Edwin vo svojej dobromyseľnosti prichýlil po smrti jej otca, a sotila ho do hlbokej studne. Zobrali ju do väzenia Newgate, kde bude väznená, kým sa 29. mája nepostaví pred súd. Keďže sa odmieta priznať, pravdepodobne ju

budú *drviť*, no ak prizná *vinu*, v najbližší *popravný deň* ju obesia na popravisku v Tyburne.

Text bol zle vytlačený na lacnom papieri a zanechal mi na prstoch atramentové šmuhy, keď som si ho strčil do vrecka a vyrazil po Paternoster Row. Takže verejnosť prípad poznala ako ďalšiu lacnú senzáciu. Či už bola vinná, alebo nevinná, pred porotou na londýnskom súde sa spravodlivosti nedočká. Rozšírenie tlače nám prinieslo anglickú Bibliu, od minulého roka sa jedna kópia prekladu nachádzala v každom kostole, ale prinieslo to aj tieto brožúry, ktoré obohacovali pokútne tlačiarne a krmili katov vinníkmi. Veru, tak ako nás naučili starovekí mudrci, pod slnkom nie je nič, nech by to bolo akokoľvek dobré, čo by sa nedalo pošpiniť.

Keď som Chanceryho zastavil pred dverami svojho domu, bolo takmer poludnie. Slnko viselo v zenite, a keď som si rozviazal stužku čapice, zanechala mi pod bradou pás potu. Zliezal som z koňa a moja gazdiná Joan otvorila dvere so znepokojeným výrazom na okrúhlejšej tvári.

„Je tu,“ zašepkala a pozrela sa za seba. „Strýko toho dievčaťa...“

„Viem.“ Joseph musel prejsť cez celý Londýn. Možno aj on videl pamflety. „Ako je naladený?“

„Pochmúrne, pane. Je v salóne. Dala som mu malý pohár piva.“

„Ďakujem.“ Odovzdal som opraty Simonovi, chlapcovi, ktorého Joan nedávno zamestnala, aby jej pomáhal v domácnosti. Bolo to vychudnuté, žltovlasé chlapča. Chancery si naňho ešte nezvykol, preto hrabol kopytom do štrku a takmer stúpil na chlapcovu bosú nohu. Simon sa mu chlácholivo prihovoral, potom sa mi chvatne uklonil a odviezol koňa do stajne. „Ten chlapec by mal nosiť topánky,“ povedal som.

Joan pokrútila hlavou. „Nechce, pane. Hovorí, že mu odierajú nohy. Povedala som mu, že v panskom dome by mal nosiť topánky.“

„Povedz mu, že dostane šesťák, ak ich bude nosiť týždeň,“ odpovedal som. Zhlboka som sa nadýchol. „A teraz by som sa asi mal stretnúť s Josephom.“

Joseph Wentworth bol bacuľatý, červenolící muž po päťdesiatke, ktorý sa očividne necítil dobre vo svojom najlepšom dublete

nevýraznej hnedej farby. Bol vlnený, nevhodný v tomto teplom počasi a Joseph sa v ňom potil. Vyzeral presne ako to, čím bol – pracujúci farmár, vlastník niekoľkých biednych pozemkov v Essexe. Jeho dvaja mladší bratia skúsili šťastie v Londýne, no Joseph zostal na rodnej farme. Prvý raz som ho zastupoval pred dvomi rokmi, keď som obhajoval jeho farmu pred nárokmi veľkého statkára, ktorý z nej chcel spraviť pastvu pre ovce. Josepha mám rád, no keď som pred pár dňami dostal jeho list, pichlo ma pri srdci. Bol som v pokušení odpísať mu pravdivo, že mám vážne pochybnosti, či mu budem vedieť pomôcť, ale znel zúfalo.

Keď ma uvidel, rozjasnila sa mu tvár a potriasol mi rukou. „Majster Shardlake! Dobrý deň, dobrý deň. Dostali ste môj list?“

„Dostal. Prebývate v Londýne?“

„V hostinci dolu pri Queenhithe,“ odpovedal. „Môj brat mi odoprel pohostinstvo vo svojom dome, lebo bránim našu neter.“ Jeho zelenohnedé oči na mňa úpenlivo hľadeli. „Pane, prosím, musíte mi pomôcť. Musíte pomôcť Elizabeth.“

Rozhodol som sa nechodiť dlho okolo horúcej kaše. Vybral som z vrecka pamflet a podal mu ho.

„Toto ste videli, Joseph?“

„Áno.“ Prehrabol si rukou kučeravé čierne vlasy. „Smú takto písať? Nie je nevinná, kým jej nedokážu vinu?“

„Teoreticky áno. V praxi to veľmi nepomôže.“

Z vrecka vytiahol krásne vyšívanú vreckovku a utrel si čelo. „Dnes ráno som Elizabeth navštívil v Newgate,“ povedal. „Dobrý Bože, je to hrozné miesto. No stále neprehovorila.“ Prešiel si rukou po oblých, zle oholených lícach. „Prečo nič nepovie, prečo? Je to jej jediná nádej na záchranu.“ Prosebné na mňa pozrel, akoby som poznal odpoveď. Zdvihol som ruku. „Podte, Joseph, sadnite si. Začnime od začiatku. Viem len to, čo ste mi napísali v liste, čiže o nič viac, než je v tomto hnusnom pamflete.“

S ospravedlňujúcim pohľadom si sadol na stoličku. „Prepáčte, písanie mi veľmi nejde.“

„Takže, jeden z vašich dvoch bratov je otcom toho chlapca, čo zomrel, je tak? A ten druhý bol otcom Elizabeth?“

Joseph prikývol a viditeľne sa snažil pozviechať. „Môj brat Peter bol Elizabethiným otcom. Ako chlapec sa vydal do Londýna a vyučil sa za farbiara. Celkom sa mu darilo, no od francúzskeho

embarga – nuž, obchody šli v posledných rokoch dole vodou.“ Prikývol som. Keď sa Anglicko rozišlo s Rímom, Francúzsko zakázalo vývoz kamenca, ktorý je pre farbiarske remeslo nenahraditeľný. Hovorí sa, že dokonca aj kráľ teraz nosí čierne pančuchy.

„Petrova žena zomrela pred dvomi rokmi,“ pokračoval Joseph. „Keď Petra minulú jeseň vzala úplavica, zanechal ledva toľko, čo pokrylo jeho pohreb. Elizabeth neostalo nič.“

„Bola jedináčik?“

„Áno. Chcela prísť bývať ku mne, no myslel som si, že jej bude lepšie s Edwinom. Napokon, nikdy som sa neoženil. To on má peniaze aj rytiersky titul.“ Do hlasu sa mu vkradol zatrpknutý tón.

„On je ten obchodník spomínaný v pamflete?“

Joseph prikývol. „Edwin má hlavu na obchody. Keď ešte ako chlapec nasledoval Petra do Londýna, šiel rovno do tkáčskeho remesla. Vedel, kde nájde najväčší zisk. Teraz má slušný dom pri Walbrookku. Aby som povedal pravdu, Edwin sa ponúkal, že Elizabeth prichýli. Už uňho býva naša matka, ktorá sa z farmy odsťahovala pred desiatimi rokmi, keď pre kiahne prišla o zrak. Vždy ho mala najradšej.“ Pozrel sa na mňa s horkým úsmevom. „Odkedy pred piatimi rokmi zomrela Edwinova žena, matka vedie jeho domácnosť tvrdou rukou, hoci má sedemdesiatštyri rokov a je slepá.“ Videl som, ako v rukách skrúca vreckovku a výšivka na nej povoľuje.

„Takže aj Edwin je vdovec?“

„Áno. S tromi deťmi. Sabine, Avice a... a Ralph.“

„V pamflete písali, že dievčatá sú staršie ako chlapec, už sú to mladé devy.“

Joseph prikývol. „Áno. Pekné, svetlovlase a s jemnou pleťou po svojej matke.“ Smutne sa usmial. „Nerozprávajú o inom než o móde a mladíkoch z obchodníckych tancovačiek, samé dievčenské radosti. Teda až do minulého týždňa.“

„A chlapec? Ralph? Aký bol?“

Joseph znovu skrúval vreckovku. „Bol otcovým miláčikom. Edwin si vždy želal chlapca, ktorý by po ňom zdedil obchod. Jeho žena Mary pred Sabine porodila troch chlapcov, no ani jeden nestihol vyrásť z plienok. Potom dve dievčatá a nakoniec chlapca, ktorý prežil. Chudáka Edwina úplne omráčil žiaľ. Možno príliš šetril palicu...“ zarazil sa.

„Prečo si to myslíte?“

„Musím povedať, že Ralph bol lapaj. Stále niečo vystrájal. Jeho úbohá matka ho nedokázala dať do laty.“ Zahryzol si do pery. „No rád sa smial. Minulý rok som mu daroval šachovnicu, ktorú si hneď zamiloval, rýchlo sa naučil hrať a onedlho nato ma porazil.“ V jeho smutnom úsmeve som vycítil osamelosť, ktorú by mu rozpor v rodine priniesol. Uvedomoval si, aký vážny krok spravil, keď za mnou v tejto veci prišiel.

„Ako ste sa do počuli o Ralphovej smrti?“ spýtal som sa potichu.

„Z Edwinovho listu poslaného po rýchlom jazdcovi deň po tom, ako sa to stalo. Požiadal ma, aby som prišiel do Londýna a zúčastnil sa prešetrenia. Musel sa ísť pozrieť na Ralphovo telo a nedokázal to spraviť sám.“

„Takže, kedy ste prišli do Londýna? Pred týždňom?“

„Áno, na formálnu identifikáciu tela sme šli spolu. Bolo to hrozné. Nebohyť Ralph ležal s bledou tvárou na tom špinavom stole vo svojom malom dublete. Chudák Edwin sa zrútil, nikdy predtým som ho nevidel plakať. Nariekal mi na pleci, opakoval: ‚Synček môj, synček môj. Tá bosorka, stále dookola.‘

„Myslel Elizabeth.“

Prikývol. „Potom sme šli na súd a spolu s vyšetrovateľom sme si vypočuli svedectvá. Pojednávanie netrvalo dlho, prekvapilo ma, aké bolo krátke.“

Prisvedčil som. „Áno, Greenway má vždy naponáhlo. Kto svedčil?“

„Prvé šli Sabine a Avice. Bolo zvláštne vidieť ich spolu stáť v lavici svedkov. Boli úplne nehybné. Myslím si, že stuhli od hrôzy, úbohé dievčence. Vraveli, že v ten večer pracovali vnútri na gobelíne. Elizabeth sedela v záhrade, čítala si pod stromom pri studni. Videli ju cez okno salóna. Pozorovali Ralpa, ako k nej podišiel a prihovril sa jej. Potom začuli výkrik, hrozný, dutý zvuk. Zdvihli hlavy od práce a videli, že Ralph zmizol.“

„Zmizol?“

„Jednoducho bol preč. Vybehli von. Elizabeth stála pri studni s rozzúreným výrazom. Báli sa k nej priblížiť, ale Sabine sa jej spýtala, čo sa stalo. Elizabeth neodpovedala, pane, odvtedy neprehovorila. Sabine povedala, že sa pozreli do studne, no je hlboká. Nedovideli na dno.“

„Používa sa?“

„Nie, spodná voda dole vo Walbrookku je už roky skazená splaškami. Edwin krátko po kúpe domu presvedčil jedného klampiara,

aby postavil podzemné potrubie na prítok vody do domu. V tom istom roku, keď sa kráľ oženil s Annou Boleynovou.“

„To muselo byť drahé.“

„Edwin je bohatý. No tú studňu mali zakryť.“ Znovu pokrútil hlavou. „Mali ju zakryť.“

Odrazu sa mi pred očami vynoril pád do tmy a výkrik ozývajúci sa od mokrých tehlových stien. Napriek teplému počasiu ma striaslo.

„Čo sa podľa dievčat stalo potom?“

„Avice odbehla po správcu domu, Needlera. Zobral povraz a zliezol dolu. Ralph ležal na dne so zlomenými väzmi, jeho úbohé malé telo ešte nevychladlo. Needler ho vytiahol von.“

„Svedčil správca na výsluchu?“

„Oh, áno. David Needler bol prítomný.“ Joseph sa zamračil. Pozorne som sa naňho zahľadl.

„Nemáte ho rád?“

„Je to bezočivý chlapík. Vždy na mňa zazeral, keď som z vidieka prišiel na návštevu.“

„Takže podľa svedectiev ani jedno z dievčat nevidelo, čo sa vlastne stalo?“

„Nie, pozreli sa, až keď počuli výkrik. Elizabeth často sama sedávala v záhrade. Jej... no, jej vzťahy so zvyškom rodiny boli komplikované. Zdalo sa, že obzvlášť nemala rada Ralpha.“

„Ach, tak.“ Nadviazal som očný kontakt. „Aká je Elizabeth?“

Oprel sa a zhúžvanú vreckovku si položil do lona. „Trochu sa na seba s Ralphom podobali. Obaja mali tmavé vlasy a oči z našej strany rodiny. Aj jej sa páčilo, keď sa veci robili podľa nej. Chudáci rodičia jej vo všetkom vyhovel, keďže mali iba ju. Občas bola drzá, vyjadrovala svoj názor spôsobom nevhodným pre mladú dámu a uprednostňovala učenie a knihy pred ženskými záujmami. No vedela celkom dobre hrať na virginali a obľubovala vyšívanie. Je mladá, pane, mladá. A má dobrosrdečnú povahu, vždy zachraňovala túlavé mačky a psy.“

„Chápem.“

„No musím uznať, že sa po Petrovej smrti zmenila. Neprekvapuje ma to, najprv prišla o matku, potom o otca a nakoniec o dom. Utiahla sa do seba, pane, už nebola to horlivé, zhovorčivé dievča, ktoré som poznal. Pamätám sa, ako sa na mňa po Petrovom pohrebe nahnevane pozrela a bez slova odišla, keď som povedal, že

by pre jej budúcnosť bolo lepšie, keby šla k Edwinovi než ku mne na vidiek.“ Videl som, ako mu pri tejto spomienke vyhrkli slzy. Zazmurkal, aby ich zastavil.

„Keď sa presťahovala k sirovi Edwinovi, nastali ťažkosti?“

„Áno. Niekoľko ráz som ich po smrti jej otca navštívil. Robil som si o ňu starosti. Zakaždým mi Edwin a matka hovorili, že s ňou majú stále viac problémov, že s ňou nevedia vyjsť.“

„V akom zmysle?“

„Odmietala sa rozprávať s rodinou, zdržiavala sa vo svojej izbe, odmietala jesť. Ani o svoje oblečenie sa poriadne nestarala. Ak ju karhali, buď nereagovala, alebo vybuchla a kričala, aby ju všetci nechali na pokoji.“

„S bratrancom a so sesternicami nevychádzala?“

„Myslím si, že Sabine a Avice z nej boli zmätené. Vyšetrovatelovi povedali, že sa v nej snažili vzbudiť záujem o ženské veci, no Elizabeth ich poslala preč. Má osemnásť, je od nich o trochu staršia, no aj tak mali dievčatá držať pohromade. A Edwinove deti sa pohybujú vo vyšších spoločenských kruhoch, mohli ju veľa naučiť.“ Znovu si zahryzol do pery. „Dúfal som, že jej to poskytne lepšie príležitosti. No nakoniec sa to skončilo takto.“

„Prečo podľa vás Ralpa tak neznášala?“

„Tomu som porozumel najmenej. Edwin mi povedal, že kedykoľvek sa v poslednom čase Ralph priblížil k Elizabeth, zazrela naňho s toľkou nenávisťou v očiach, až ho to vydesilo. Sám som toho bol svedkom raz večer vo februári. Panovala napätá atmosféra. Večeral som s rodinou, všetci boli prítomní. Jedli sme hovädzí biftek, ktorý má môj brat najradšej krvavý, a myslím, že Elizabeth nechutil. Sedela tam a hrala sa s jedlom. Moja matka ju napomenula, no Elizabeth neodpovedala. Potom sa jej Ralph celkom slušne opýtal, či jej chutí pekné červené mäsko. Zbledla, odložila nôž a pozrela naňho tak zúrivo, až mi napadlo...“

„Áno?“

Šeptom dopovedal: „Napadlo mi, či nemá chorú myseľ.“

„Neviete, či mala Elizabeth dôvod neznášať svoju rodinu?“

„Nie. Edwin je zmätený, Elizabeth ho miatla, odkedy k nim prišla.“

Premýšľal som, čo sa dialo v dome sira Edwina, či Joseph vedel niečo, čo mi nechce povedať, ako to býva pri rodinných záležitostiach, hoci sa mi zdal úprimný. Pokračoval: „Keď našli telo, David

Needler zamkol Elizabeth v jej izbe a poslal správu Edwinovi do Mercer's Hall. Vysadol na koňa a uháňal domov, a keď mu odmietla odpovedať na otázky, zavolał strážnika. "Rozhodil rukami. "Čo mal robiť? Báł sa o bezpečnosť svojich dcér a našej starej matky."

"A počas prešetovania? Vtedy Elizabeth neprehovorila? Vôbec nič nepovedala?"

"Nie. Koroner jej povedal, že má šancu sa obhájiť, no ona len sedela a pozerala naňho chladným, prázdny m pohľadom. Rozčúliło to jeho aj porotu." Vzdychol si. "Porota rozhodla, že Ralpa zabila Elizabeth Wentworthová, a koroner nariadil, aby ju odvieďli do väznice Newgate, kde bude čeliť obvineniu z vraždy. Pre jej drzosť na súde ju strčili do cely pre odsúďencov na trest smrti. A potom..."

"Áno?"

"Potom sa Elizabeth otočila a pozrela na mňa. Len na sekundu. V jej pohľade bolo toľké utrpenie, pane, už žiadny hnev, len utrpenie." Znovu si zahryzol do pery. "Za starých čias, keď bola malá, ma mala rada. Chodievala na farmu a vždy sa niekoľko dní zdržala. Moji bratia ma považovali za dedinského chmuľa, ale Elizabeth farmu milovala. Hneď ako prišla, už aj bežala za zvieratami." Smutne sa usmial. "Ako dieťa sa snažila primäť ovce a prasce, aby sa s ňou hrali ako jej pes a mačka, a keď neposlúchli, plakala." Uhladil do trhanú, pokrčenú vreckovku. "Viete, pred dvomi rokmi mi vyšila pár takýchto vreckoviek. Ako som ju poničil! Pri každej návšteve na tom strašnom mieste tam len tak leží, celá špinavá, akoby čakala iba na smrť. Prosím a prehováram ju, aby prehovorila, ale len ziza kamsi do prázdna, akoby som tam nebol. Už o päť dní v sobotu ju majú súdiť." Opäť stíšil hlas do šepotu. "Niekedy sa bojím, že je posadnutá."

"No tak, Joseph, takéto myšlienky vám nepomôžu."

Prosebnne na mňa pozrel. "Dokážete jej pomôcť, majster Shardlake? Môžete ju zachrániť? Ste moja posledná nádej."

Chvíľu som v tichosti vážil svoje slová. "Majú proti nej silné dôkazy, pokiaľ nemá čo povedať na svoju obranu, porote to postačí." Odmlčal som sa, potom som sa spýtal, "Ste si istý, že je nevinná?"

"Áno," pohotovo odpovedal. Päšťou si udrel do hrude. "Tu to cítim. Vždy mala *láskavé* srdce, pane, *láskavé*. V našej rodine som u nej jedinej videl *láskavosť*. Ak aj má chorú myseľ, a v mene Syna Božieho, možno má, neverím, že by dokázala zabiť malého chlapca."

Zhlboka som sa nadýchol. „Keď ju privedú pred súd, vyzvú ju, aby vyhlásila, či je vinná alebo nevinná. Ak odmietne, tak ju podľa zákona nesmie súdiť porota. No alternatíva je horšia.“

Joseph prikývol. „Viem.“

„*Peine forte et dure*. Útrpné právo. Zoberú ju do cely v Newgate a v okovách ju položia na zem. Pod chrbát jej podložia veľký, ostrý kameň a na ňu položia dosku. Na dosku dajú závažia.“

„Kiežby prehovorila.“ Joseph zastonal a zložil hlavu do rúk. Pokračoval som, lebo som musel. Musí vedieť, čo Elizabeth čaká.

„Povolia jej len najmenšie prídely jedla a vody. Na dosku každý deň pridajú ďalšie závažia, kým neprehovorí alebo nezomrie zadusením pod ich ťarchou. Jedného dňa bude hmotnosť závaží taká, že jej tlak kameňa pod chrbtom zlomí chrbticu.“ Odmlčal som sa. „Niektoré statočné duše odmietnu vypovedať a nechajú sa utlačiť na smrť, pretože ak neexistuje rozsudok viny, ich majetok neprepadne štátu. Má Elizabeth nejaké majetky?“

„Vôbec nič. Predaj ich domu ledva pokryl Petrove dlhy. Zostalo zopár mariiek, ktoré šli na jeho pohreb.“

„Joseph, možno tento strašný skutok vykonala v záchvate šílenstva a cíti sa tak previnilo, že chce zomrieť osamote v temnote. Nenapadlo vám, že by to mohlo byť tak?“

Pokrútil hlavou. „Nie. *Nemôžem* tomu uveriť. *Nemôžem* tomu uveriť.“

„Viete, že obvinení nemajú povolené zastúpenie na súde?“

Zachmúrene prikývol.

„To preto, lebo zákon uvádza, že dôkazy potrebné na odsúdenie v trestnom konaní musia byť také jasné, že nie je potrebný advokát. Obávam sa, že to je úplný nezmysel. Prípady sú odbité narýchlo a porota spravidla rozhodne tak, že uprednostní slovo jedného človeka pred slovom iného. Často sa prikloní na stranu obvinených, pretože väčšina porôt nerada posielala ľudí na šibenicu, ale v tomto prípade,“ pozrel som sa na hnusný pamflet na stole, „keď ide o zabitie dieťaťa, sa ich sympatie priklonia na opačnú stranu. Jej jedinou nádejou je priznať vinu či nevinu a rozpovedať mi svoj príbeh. A ak *konala* v záchvate šílenstva, môžem sa odvolať na nepríčetnosť. Môže jej to zachrániť život. Šla by do Bedlamu, ale mohli by sme sa pokúsiť získať kráľovskú milosť.“ Napadlo mi, že by to stálo viac peňazí, ako Joseph mal.

Zdvihol zrak a po prvý raz som v ňom zazrel záblesk nádeje. Uvedomil som si, že som bez rozmyslenia povedal: „Môžem sa odvolať.“ Nechtiac som ten prípad vzal.

„No ak neprehovorí,“ pokračoval som, „nikto ju nedokáže zachrániť.“

Naklonil sa ku mne a stisol mi ruku vo svojich upotených dlaniach. „Oh, ďakujem, majster Shardlake, ďakujem, vedel som, že ju zachránite...“

„Nie som si istý, či to dokážem,“ ostro som odvetil, ale potom som dodal, „no pokúsím sa.“

„Zaplatím, pane. Nemám veľa, ale zaplatím.“

„Mal by som zájsť za ňou do Newgate. Päť dní – musím ju vidieť čo najskôr, ale mám stretnutie, ktoré ma v Lincoln's Inne zdrží celé popoludnie. Môžeme sa zajtra zavčas rána stretnúť v hostinci Pope's Head pri Newgate. Povedzme o deviatej?“

„Áno, áno.“ Postavil sa, vložil vreckovku naspäť do vrečka a potriasol mi rukou. „Ste dobrý človek, majster, zbožný človek.“

Skôr sprostý, pomyslel som si. No jeho kompliment ma dojal. Joseph a jeho rodina boli prísni reformátori, rovnako ako kedysi aj ja, a takéto veci nehovorili len tak.

„Moja matka a brat si myslia, že je vinná, zúrili, keď som povedal, že by som jej možno pomohol. Musím však zistiť pravdu. Pri prešetrovaní sa stala taká zvláštna vec, ktorá veľmi zasiahla mňa aj Edwina...“

„Čo to bolo?“

„Telo sme identifikovali dva dni potom, čo úbohý Ralph zomrel. Máme horúcu jar, ale telá, ktoré koroner potrebuje obzrieť, udržuju v chladnej podzemnej pivnici. A chudáčik Ralph bol oblečený. No predsa telo zapáchalo, pane, smrdelo ako kravská hlava ponechaná v lete na jatkách. Došlo zle mne aj koronerovi. Myslel som si, že Edwin omdlie. Čo to znamená, pane? Snažil som sa na to prísť. Čo to značí?“

Pokrútil som hlavou. „Milý priateľ, netušíme, čo značí polovica vecí na tomto svete. A niekedy neznačia nič.“

Joseph pokrútil hlavou. „No Boh chce, aby sme prišli na pravý zmysel vecí. Dáva nám znamenia. A, pane, ak toto nerozlúštíme, kým Elizabeth zomrie, pravý vrah bude na slobode, nech už to je ktokoľvek.“

Druhá kapitola

Na druhý deň som sa skoro ráno opäť vydal do mesta. Ďalší horúci deň. Žmúril som do slnka odrážajúceho sa od diamantových okien budov na Cheapside. Na pranieri pri Standarde stál muž v strednom veku s papierovou čiapkou na hlave a s pečňom chleba zaveseným okolo krku. Podľa tabuľky šlo o pekára, ktorý švindľoval s hmotnosťou svojich výrobkov. Na oblečení mal trochu rozplasnúťého zhnitého ovocia, ale okoloidúci mu takmer nevenovali pozornosť. Zdvihol som zrak k miestu, kde sedel, a pomyslel som si, že najhorší trest preňho je aj tak poníženie, no potom som zbadal, ako sa mu pri pohybe bolesťou skrivila tvár. Hlavu a ruky mal priviazané ku kolom, krk mal prehnutý dopredu. Toto bola bolestivá poloha pre človeka, ktorý už nebol najmladší. Zachvel som sa pri myšlienke na bolesť chrbta, ktorá by ma zachvátila na jeho mieste. Aj keď ma v poslednom čase chrbát vďaka Guyovi trápil oveľa menej.

Guy vlastnil jednu z apatiek v úzkej uličke hneď za Old Barge. Old Barge bol obrovský prastarý dom, kedysi veľkolepý, no teraz sa v ňom za lacno prenajímali byty. Na polorozpadnutom cimburí hniezdili havrany a tehlové steny pohltil brečtan. Zabočil som do príjemného chládku v uličke. Keď som zastal pred Guyovým obchodom, mal som nepríjemný pocit, že ma niekto sleduje. Na ulici bolo ticho, väčšina obchodov ešte neotvorila. Pomaly som zosadol a priviazal Chanceryho k zábradliu. Predstieral som, že som si nič nevšimol, no napínal som uši, či za sebou niečo nezačujem. Potom som sa prudko otočil a pozrel hore ulicou.

Na hornom poschodí Old Barge som zachytil pohyb. Vzhliadol som, no tmavú postavu pri okne v okamihu zakryli červotočom prehryzené okenice. Zachvátil ma nepokoj, chvíľu som sa díval,